

N:o 133.

Af Herr **Jöns Pehrsson**: *Med förslag i fråga om indelningsverkets afskaffande.*

Lyckligtvis har den oro och ifver lagt sig, som för några få år sedan rådde uti beväpningsfrågan, hvilken nu nästan synes hafva inträdt uti ett stadium af slöhet; bäst torde vara att ej allt för länge frågan så befinner sig, om, som jag förmodar, det funnits allvar som mening för något rättvisare och bättre försvarssystem än gamla indelningsverkets ofullständiga och otillräckliga, och har man mening om något bättre system, torde det hafva visat sig att sådant omöjligen kan ernås, utan att den ekonomiska delen af frågan rörande indelningsverkets upphörande först afgöres, och ehuru man af Kongl. Maj:ts proposition till innevarande Riksdag finner, att frågan är under utarbetning om härens ombildning, tyckes dervid af anförandet framgå, att mindre afseende fästes vid frågans ekonomiska del rörande indelningsverkets afskaffande. De som hafva och haft en allvarsam mening om ett bättre försvar, böra efter min tanke, ej längre tiga stilla, ty tvänne saker äro att välja på; äro våra försvarskrafter otillräckliga, böra de göras tillräckliga, om sådant är möjligt och behöfligt, eller ock afskaffas det man har utöfver det behöfliga för ordningens upprätthållande inom landet; och sölar man länge med saken, torde den sista meningen få många försvarare, och synes vara det mest förnuftiga, ehuru jag ännu ej tilltror mig förfäktat en dylik mening, utan å andra sidan tror, att vi böra göra hvad vi kunna på ett förnuftigt sätt och lemna resten åt den, som skrifer verdarnes öden och leder folkens handlingar till godt eller ondt.

Då antagligen ingen numera lär uppträda som försvarare af indelningsverkets bibehållande, uppstår endast den frågan, på hvad sätt kan detsamma rättvisast och enklast afskaffas? Härom torde meningarne naturligtvis blifva mycket delade, och många förslag derom ännu framkomma. Ett sådant förslag tager äfven jag mig friheten för Riksdagen framlägga, hvilket jag tror kan i praktiken genomföras, ehuru naturligtvis anmärkningar emot alla förslag kunna göras, och ehuru Regeringens förslag är okänt, lärer ej skada,

att flera förslag framkomma, och om de förtjena något afseende böra de beaktas. Utgående från förut uttalad synpunkt, är för den del af folket, som utgöra rust- och rotehållsbesväret, omöjligt att åtaga sig ytterligare personliga eller ekonomiska förpligtelser, jemte gamla, och utan sådana lärer ej något tryggadt försvar kunna erhållas. Nödvändig är äfven frågans snara lösning, derföre att om de förökade anspråk, som sättas på soldaten, äro nödvändiga, blir snart i många orter för rotehållare omöjligt anskaffa soldater på drägliga villkor, och bördan af indelningsverket kommer att trycka ännu mer ojemnt än förut, och detta kan ej rättvist försvaras. Om, såsom flera, måhända med skäl, påstått, grundskatte- och indelningsverksfrågan lättare lösas vid en och samma tidpunkt, enär flera delar deraf beröra hvarandra — och dessa stora frågor måste lösas, om landet skall kunna i enighet utveckla sig — bör allt försökas för ett sådant måls ernående. Det kan ej förtigas, att kostnaderna för Staten måste blifva stora, och det ligger nära till hands att tänka sig möjligheten af rust- och rotehållares snara inträdande i betalningsstadiet efter mitt förslag, och detta gör att betalningen ej bör sättas lägre än kostnaden, så att rotarne ej af ren beräkning förmå sina soldater att afgå. Sannt är att fix rättvisa ej kan ernås, vare sig att medelkostnad för det hela på alla regementena antages eller medelkostnad för hvarje regemente, men närmare rättvisan lärer man ej kunna komma.

Det antal år som bestämmes gör föga i afseende på betalningen och verkar icke i afseende på det militära i frågan, äfven om flera eller färre rotar på kortare tid upphöra som sådana, när militärbefälet, om ock mot högre löner, lättast lega dugliga soldater, hvilka liksom hittills böra förläggas i regementen inom landet; och kan vårt försvar omöjligen försämrast, utan måste förbättras genom föreslagna åtgärder. Förväntas kan, att största motståndet blifver dels om indelningsverkets upphörande i ekonomiskt afseende, och dels om den längre eller kortare tiden hvarunder sådant bör ske, och dels från dem som hafva vinst af anslagna räntor för sina rusthåll, och slutligen af alla dem som hittills ej deltagit i kostnaderna för den egentliga krigsstyrkan, men man bör hoppas att alla äro fosterländska män, att alla böra sträfva till det stora målet, jemnlighet i beskattning efter förmåga att sådan utgöra, och i fråga om landets försvar blir det en ridderlig handling af dem som hittills ej velat ingå på nämnda jemnlighet, om de uppoffra sina företräden och gå billiga önsknings till mötes. De böra besinna sig mera än två gånger innan sådant anspråk afslås, och komma ihåg den långa tiden, hvarunder egentligen svenska bonden med sin arm och sitt arbete värnat om landets gränser, och att det ej är för mycket begärdt af denna bonde eller dessa bönder, om de, då förökade uppoffringar för landets försvar erfordras, begära likställighet med dem som förut varit fria från den ekonomiska bördan, och begära ej bättre, än att i mån af för-

måga med sin egendom och sina lif värna ett älskadt fosterland, och detta måste vara en så helig pligt, att de som undandraga sig sådant, ej kunna nämnas vid det namn de rättvisligen förtjena, och hvilkas antal borde vara ganska litet. Det är naturligt att jag ej har hvarken förmåga eller erforderlig materiel för frågans utredande i detaljer, rörande de utgifter, besparingar och anslag, som blifva en följd, och ej heller lärer sådant erfordras för närvarande, förr än Riksdagen bestämt hufvudgrunderna för frågans slut.

Gillas de framställda åsigterna, blifva nödiga beräkningar kanske enkla och lätta nog att verkställa, hvarom Kongl. Maj:t nog lärer draga försorg. Någon ledning borde visst finnas till grund för anslagen, och om man antager, att tio procent af armén årligen afginge, och att soldaten kostade staten i lön årligen 150 à 200 R:dr, kan en ungefärlig beräkning uppställas öfver årliga behofvet.

Af det här värdsammast anförda, vågar jag underställa Riksdagens bepröfvande och antagande följande förslag för möjligheten att afskaffa indelningsverket, nemligen:

1:o. Så snart krigskarll afgår från nummer, upphör rotens skyldighet som sådan att hålla karll och häst, hvilka militärbefälet sedan anskaffar, som leges och underhålles på Statens bekostnad, och med undantag af hästar, lemna rotarne till Staten utan ersättning de mönstergilda utredningspersedlar rotarne möjligen ega, då de som rotar upphöra att hålla karll.

2:o. Då roten upphör att hålla karll, betalar den årligen till Staten, under en tid af högst 20 år, en bestämd summa för hvarje rote, som föreslås i jemna riksdalerstal; för rotehåll 120 R:dr, för rusthåll 340 R:dr, i det närmaste den medelkostnad, hvartill komiterade för frågan om roterings- och rustningsbesväret beräknat dessa afgifter till, eller ock det belopp samma komité beräknat för hvarje särskildt regemente, och för båtsmanshåll det belopp 1871 års Riksdag bestämde som vakansafgift, men att från dessa belopp årligen afskrifves en tjugonedel eller den årsandel som belöper sig per år, om längre eller kortare tid anses lämpligare.

3:o. Intilldess krigskarll afgår från nummer utgör roten redan åtagna förpligtelser, men åtnjuter af Staten en ersättning motsvarande den, som blir bestämd som afskrifning för de rotar, hvilka upphöra som sådana och inträdt i betalningsskyldigheten.

4:o. Att samma grunder beslutas för afsutna regementen samt anslagna rusthålls- och augments- m. fl. räntor, så att, för dem som uppbära sådana räntor och ersättningar deraf, indrages till Staten en tjugonedel årligen, eller samma årsandel som för rust- och rote-

håll blifver bestämd, och för dem som betala vakansafgifter minskas desamma i samma proportion.

5:o. Att, om inflytande betalningar från rotar, som upphört att hålla karl eller häst, besparade rusthålls- och augmentsräntor m. m. ej skulle betäcka de erforderliga utgifterna för legning och underhåll af manskap och hästar samt ersättning till rotar som sådant underhålla, ett tillräckligt förslagsanslag ställes till Kongl. Maj:ts förfogande, för att uppehålla den stående arméen vid sin nuvarande styrka, intilldess den militära delen af frågan hinner utarbetas och genomföras i sin helhet.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles.

Stockholm den 30 Januari 1873.

Jöns Pehrsson,
från Kronobergs län.

N:o 134.

Af Herr **Jöns Pehrsson**: *Om grundskatternas afskaffande.*

Ehuru öfvertygad, att mig förutan flera förslag blifva väckta i den länge afhandlade och omtvistade frågan rörande grundskatternas afskaffande och en jemnare skattefördelning, hvilken fråga ständigt stått på dagordningen i mer än 60 års tid, och en utjemning och fördelning af dessa skatter fästades som ett uttryckligt vilkor och förbehåll af Bondeståndet, redan då 1809 års Regeringsform antogs och lofvades af dåvarande Prinsen-regenten m. fl., men huru detta löfte uppfyllts bär närvarande tid vittnesbörd om. Skola sådana rättvisa framställningar fortfarande blifva gäckade eller ej? Det ser nästan ut, som meningen vore sådan hos de styrande: ehuru statsinkomsterna gått till ovanliga belopp, har man ej svårt för att få passande behof för dess användande; om dessa behof äro nödvändiga och nyttiga tages ej alltid med i räkningen. När kunde vara lämpligare att göra skattejemkning och nedsättning för sådana som verka hämmande för utvecklingen af landets hufvudnäring än nu, då inkomsterna med många millioner öfverstiga de påräknade. Är det Konungens och Regeringens mening att ännu i 60 år ur-